Septynios Palangos senosios gimnazijos lituanistės

Palangos senoji gimnazija visą savo gyvavimo laikotarpį turėjo ir vis dar tebeturi ypač stiprius lituanistus. Šiame numeryje pristatome tas lietuvių kalbos mokytojas, kurios čia dirba dabar, o kitame numeryje prisiminsime buvusius lietuvių kalbos mokytojus.

Šimtametėje gimnazijoje šiuo metu dirba 7 lituanistės: lietuvių kalbos mokytoja ekspertė Jūratė Galinauskienė, metodininkės Aušra Šeštokienė, Nijolė Šakinienė, Raimonda Kačerauskienė, Rita Dočkuvienė bei žurnalistiką į pedagogiką iškeitusios mokytojos Rasa Gedvilaitė ir Ligita Sinušienė.

Jubiliejiniams metams būrys mokytojų su savo mokinėmis gimnazijai padovanojo šūsnį gražių laimėjimų. Štai jaunųjų filologų konkurse mūsų miesto gimnazistai pelnė net 4 skirtingas prizines vietas: Nijolės Šakinienės (ir prancūzų k. mokytojos Živilės Vaičiūnienės) mokinė Jorė Kurlytė – II vietą, Raimondos Kačerauskienės (ir vokiečių kalbos mokytojos Giedrės Arlauskienės) mokinė Gabija Augutytė – taip pat II vietą, Jūratės Galinauskienės mokinės Aistė Čerpetytė ir Mūza Olimpija Svetickaitė – irgi II po vietą. Mūza to paties konkurso kitoje kategorijoje dar užėmė ir III vietą.

Toji pati moksleivė Mūza Olimpija, kaip kad dera abiem jos vardams, nuskynė laurus ir Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiadoje, pelniusi I-ąją vietą.

O štai ką gimnazijos lituanistės pačios kalba apie save ir savo pedagoginę patirtį.

Jūratė Galinauskienė: didžiausia laimė – kasdien jausti kūrybos pulsą

Būti lituanistu sunku, bet gražu, prasminga. Juk dirbdami su jaunais žmonėmis kasdien keliame esminę problemą: ar visas žmogaus gyvenimas yra padengiamas ir uždengiamas tik kasdienybės, kasdieniškojo plano, ar įvyksta kažkas, kas tarsi nutraukia užuolaidą, įlaužia tikrovę? O tos įlaužos – tai skverbimasis į jauno žmogaus sąmonės gelmę.

Intensyviai besikeičiantis gyvenimas reikalauja ugdyti tiriančią jaunosios kartos sąmonę. Lituanistas privalo nuolat skatinti save ir savo ugdytinius kelti klausimus: kas aš esu, iš kur esu, kas liko ten, iš kur aš išėjau, ką prisimenu ir kodėl, kas buvo ir kas yra su manim, kas yra mano, o kas yra kitų, kas yra bendra? Ką žmogui reiškia kalba, kelias, vanduo, dangus? Kur veda aukštų medžių viršūnės? Kokia žydėjimo prasmė? Visi tie klausimai veda į kūrybos pasaulį. Ar gali būti didesnė laimė žmogui, kaip kasdien jausti kūrybos pulsą? Per kūrybą gyvenimas mus įsileidžia, tampame pačios egzistencijos bendraautoriais.

Niekada negalime užmiršti, kad reikia mums ir to tuščio laiko, pabuvimo su savimi, kad mokykla nevirstų kareivinėmis. Reikia tylos, kad, anot Viktorijos Daujotytės, išgirstum žuvies šešėlį, jos žvyno blyksnį. Štai tada ir atsiveria gražiausi, prasmingiausi mūsų sielų suokalbiai.

Nijolė Šakinienė: esu laiminga, dirbdama Palangos gimnazijoje

Nijolė Šakinienė su 4 D kl. mokine Jore Kurlyte

Esu Nijolė Šakinienė, Palangos senosios gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja metodininkė, dirbu gimnazijoje dvidešimt dvejus metus.

Klaipėdos universitete studijavau lietuvių kalbą ir literatūrą bei mokyklinio teatro režisūrą. Mokytojo kelią pasirinkau, kai dar būdama studentė pradėjau dirbti Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijoje ir sutikau smalsius, kūrybingus, gabius moksleivius. Patiko būti su jaunais žmonėmis, juos mokyti naujų dalykų bei laiką leisti su jais netradicinėse erdvėse.

Mokykloje buvau stropi mokinė, mokiausi visus dalykus atsakingai, ypač patiko literatūros pamokos, lankiau vaikų „Atžalyno“ teatrą Kretingoje, vaidinau spektakliuose. Be to, buvau skautė, keliavau į turistinius žygius ir stovyklas. Teatre ir stovyklose įgyti komunikavimo įgūdžiai praverčia darbe.

Esu laiminga, dirbdama gimnazijoje: draugiškas kolektyvas, atsakinga administracija, geri moksleiviai. Būtent iš jų galiu pasisemti jaunatviško entuziazmo, kūrybiškumo.

Raimonda Kačerauskienė: didžiausi mano mokytojai yra mokiniai

Būti mokytoju – nelengvas iššūkis, reikalaujantis ne tik atsidavimo, kantrybės, išminties, bet ir meilės, mokėjimo neprarasti žmogiškumo pačiose kebliausiose situacijose. Kad ir kuo užsiimčiau, visada tai darau nuoširdžiai, to tikiuosi ir iš kitų. Kitaip neįsivaizduoju savęs, nors dirbant mokykloje pasitaiko visko. Tačiau svarbiausia – mokėti suprasti kitą žmogų (ne tik mokinį, bet ir kolegą), užmegzti tą ryšį, kuris nepaprastai padeda darbe. Jei nėra pagarbos, pasitikėjimo ir supratimo, neįmanoma kažką prasmingo nuveikti.

Mokiniai sako, kad esu labai griežta, nors man pačiai taip ir neatrodo, tačiau su manimi mokytis linksma. Išties kebliose situacijose dažnai į pagalbą pasitelkiu humorą, nevengiu ir iš savęs pasijuokti, nes kas belieka, kai atsiduri absurdiškoje arba beviltiškoje situacijoje. Ir tai suveikia. Mokiniai pamato, kad ir mokytojas yra žmogus, kartais galintis būti silpnas ar naivus. Labai svarbu neapsimetinėti tuo, kas nesi, nes nenuoširdūs santykiai perauga į nepasitikėjimą ir nepagarbą.

Beje, labai dažnai pati mokausi iš mokinių, nes jie beveik visada atvirai pasako, jei pasielgiu netinkamai. O tai priverčia suklusti ir permąstyti savo poelgius. Todėl didžiausi mano mokytojai yra mokiniai.

Aušra Šeštokienė: svarbiausia mokinyje matyti asmenybę

Mokytojo kelią pasirinkau kažkaip savaime. Gal dėl to, kad turėjau jaunesnį brolį, kurį tekdavo pagloboti, gal kad darželio auklėtojos paskirdavo prižiūrėti mažesnių vaikų, tai yra dažnai tekdavo atlikti globėjo, auklėtojo vaidmenį. Įtakos, manau, turėjo ir tai, kad ir darželyje, ir mokykloje turėjau puikių pedagogų. Kai reikėjo rinktis profesiją, pamaniau: „O kodėl gi ne? Pabandysiu.“ Praėjus beveik 30 metų, galiu pasakyti, kad tikrai nesigailiu. Sutinku, kad mokytojo darbas sunkus, labai atsakingas, bet įdomus ir prasmingas.

Pirmaisiais darbo mokykloje metais buvo užvaldęs jaunatviškas optimizmas, kad visus galima visko išmokyti, kad svarbiausia mokiniams perduoti žinias, ir kuo daugiau, tuo geriau. Tačiau ilgainiui supratau, kad be viso to svarbu, gal net svarbiausia – pozityvus kontaktas su mokiniu, požiūris į jį kaip į asmenybę. Lygiai taip pat svarbu neprarasti pagarbaus atstumo.

Laikui bėgant tapo aišku, kad mokytojas turi mokėti pripažinti, kai būna neteisus, turi nebijoti pasimokyti ir iš mokinių.

Dirbant mokykloje labai svarbu jausti gyvenimo pulsą, pačiam gyventi įdomų, pilnavertį gyvenimą ir nuoširdžiai tikėti tuo, apie ką mokiniams kalbi savo pamokose.

Rita Dočkuvienė: esu ten, kur turiu būti, darau tai, ką geriausiai moku

Darbas mokykloje neleidžia pasenti, bet išvargina. Todėl džiaugiuosi, kad grįžau dirbti į mokyklas prie jūros (dirbu ne tik Palangos senojoje gimnazijoje, bet ir „Baltijos“ pagrindinėje mokykloje), į Palangą, kur gatvelės, parkas, pušynai, jūra surenka visus negatyvius jausmus ir apdovanoja laisve ir ramybe.

Darbas mokykloje nesuteikia visko, ko galbūt norėčiau, bet čia turiu unikalią galimybę bendrauti su žmonėmis nuo 11-os iki 19-os metų ir vyresniais. O ši galimybė suteikia daugiau džiugių patirčių nei liūdnų.

Tad dažnai tikiu, jog esu ten, kur turiu būti, darau tai, ką geriausiai moku. Ir viliuosi, kad mano mokiniai bent retkarčiais tuo tiki.

Rasa Gedvilaitė: net pralaimėjimai yra tam tikros pergalės

Gimnazijoje dirbu dar neilgai, tad mokyklą vis dar priimu kaip iššūkį. Bet, ko gero, mokytojų šis jausmas neapleidžia ir po daugelio darbo metų. Juk čia tiek erdvės minčių laisvei, kūrybai, vaizduotei lavinti. Tik mokykis pats, dalinkis su kitais ir vėl mokykis iš savo mokinių.

Visada labai norėjau, kad mokiniai pajustų pulsuojančią savo vaizduotę, išlaisvintų mintis ir kūrybiškumą, nebijotų išsakyti savo nuomonės ir žinotų, jog visada bus išgirsti.

Puikiai prisimenu savo mokykloje praleistus metus. Iššūkių netrūko ir tada, bet visada stengdavausi kiekvieną jų įveikti. Savo mokiniams norisi palinkėti to, ko man pačiai trūko mokykloje – drąsos, polėkio skleisti sparnus ir siekti pergalių. Net pralaimėjimai yra tam tikros pergalės. Svarbu nebijoti priimti gyvenimo mestų iššūkių, nes kartais gali ir pats save nustebinti.

Būti mokytoju – tai yra jūros gurkštelėjimas. Kai mokiniams sekasi, atrodo, jog jūros bangomis žaidžia saulės zuikučiai, kai sekasi prasčiau – jūra audringesnė, bet po to būna dar dosnesnė. Kiekviena diena vis kitokia. Šiandien gal bus šviesu, ramu, o kitą dieną gal reikės atlaikyti audrą. Ir nebūna nė vienos dienos vienodos. Tai – dovana.

Ligita Sinušienė: tai, kas vyksta mūsų pamokose, ypatingai jautru

Mano darbo pradžią Palangos senojoje gimnazijoje nulėmė skausminga data – šių metų vasario 24 d. Prabėgus geram mėnesiui nuo Rusijos įsiveržimo į Ukrainą tapau jaunųjų ukrainiečių lietuvių kalbos mokytoja, tai yra, nuo balandžio pradžios.

Iki tol mokykloje dirbti man teko labai mažai, nors ir turiu pedagoginį išsilavinimą. Visą gyvenimą dirbau žurnaliste. Ir prisipažinsiu – netgi kirbėjo mintis pradėjus mokyti nuo karo pabėgusius vaikus rašyti viešą dienoraštį. Žinoma, neminint jų vardų. Ne, ne todėl, kad rašymas – mano aistra (nuolatos mintyse rašau, vertindama savo dieną, įvykius, potyrius, tik tie mano minčių tekstai ne kasdien įgauna materialų pavidalą). O todėl, kad esu įsitikinusi – apie šį karą reikia kalbėti. Garsiai. Nuolat. Mūsų gimnazija, priėmusi apie 30 Ukrainos moksleivių, irgi jau įeina į šią skausmingą istoriją, kurią – esu įsitikinusi – būtina įamžinti. Ateities kartų sąmonin-

gumui.

Pradėjusi mokyti šiuos trapius jaunus žmones kasdien į namus grįždavau pilna įvairiausių emocijų (ir vis dar grįžtu). Per tą gerą pusmetį galėjau jau knygą prirašyti, tačiau pasidalinau vos keliomis mintimis viešai. Kodėl? Kažkaip jaučiu, kad tai, kas vyksta mūsų pamokose ir po pamokų, ypatingai jautru, trapu. Beveik intymu. Kai kurie iš jų man atveria ypatingai slaptas savo gyvenimo akimirkas. Tad kažkaip bijau, ar man pradėjus per daug atvirai dalintis savo patirtimi jie nepasijus išduoti…

Taigi, šioje gimnazijoje šiais metais prasidėjo visiškai naujas mano kaip lituanistės (ir apskritai – žmogaus) kelias. Iki šiol man mūsų kalba buvo bendravimo, minčių raiškos priemonė. Netgi – darbo įrankis, kalbant apie žurnalistiką. Tačiau nuo praėjusio pavasario lietuvių kalba man nebėra savaime suprantama. Prisipažinsiu – dar niekada nežinojau, kad šitiek daug nežinau! Ruošdamasi pamokoms varstyte varstau mūsų gramatiką, žodžių darybą po raidelę, po ženklelį kitakalbio akimis. Jaučiuosi stovinti prie pradžios – pradžios įvairiomis prasmėmis. Stebėdama ir netgi aktyviai dalyvaudama savo mokinių starte į naują gyvenimo etapą. Gyvenimo, kurio jie nenorėjo, kuriam nesiruošė, į kurį juos išmetė priešo tankai. Ir kuriems mūsų tokia sena, tokia archajiška kalba tampa išgyvenimo sąlyga čia. Jaučiuosi stovinti ir prie Ukrainos atstatymo pradžios, nes juk ir šie vaikai, kuriuos dabar mokome Palangoje, jie ir atstatinės savo kol kas dar griaunamą, bet nesugriaunamą šalį.

Tai yra ir mano asmeninė pradžia – atsakingo pedagoginio ir beprotiškai įdomaus lituanistinio darbo, kasdien stebinančio naujais atradimais. Ir pradžia darbo naujame – fantastiškame! – kolektyve. Esu labai maloniai nustebinta, kaip šiltai, kaip draugiškai mane, naują žmogų, priėmė šie patyrę pedagogikos vilkai ir vilkės. Jau beveik lapkritis, o aš dar nepamiršau Rugsėjo 1-osios draugiškų „naujametinių“ apkabinimų (taip, šiemet supratau, kad gimnazijoje Nauji metai prasideda rugsėjį)! O ir mano mokiniai iš Ukrainos visi kaip vienas sako, kad mūsų mokykloje jiems ypač patinka mokytojų požiūris į mokinius. Kitoks. Toks, kuris jiems labai brangus ir vertingas.

Parengė Palangos senoji gimnazija

AR ŽINAI, KAD…
Jūratės Galinauskienės eilėraštis yra tapęs daina?

Labai gerai paruošia egzaminams, suprantamai išaiškina net sudėtingiausius dalykus, labai šilta ir maloni, – šitaip apie Palangos senosios gimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoją ekspertę Jūratę Galinauskienę kalba mokiniai. Tad nieko stebėtino, kad prieš eilę metų ir Lietuvos mastu ji buvo pripažinta Metų Mokytoja, o Jūratės mokiniai pergales įvairiuose šalies lituanistų konkursuose šluote šluoja pergales. Tad kokia ji, mūsų Jūratė?

Kaip ir kodėl pasirinkote pedagogės profesiją?

– Mano mama buvo lituanistė. Abu mano tėvai – mokytojai, tėvelis – pradinių klasių mokytojas. Apskritai mūsų giminė – pedagogų. O aš labai ankstyvoje vaikystėje pradėjau skaityti, įnikau į knygų nelaisvę. Mano visos vasaros Rietave – su knyga rankose. Ne tik skaičiau, bet ir rašiau. Ir prozą, ir poeziją. Pati, būdama mokinė, taip pat dalyvaudavau filologų konkursuose. Pamenu, kaip parašiau eilėraštį. Išspausdino rajono laikraštis. Ir nuvažiuojame kartą su drauge iš Rietavo į Plungę, į šokius. Girdžiu, kaip muzikantai, jaunimo grupė, dainuoja, o žodžiai taip kažkur girdėti! Staiga suvokiu, kad gi čia mano eilėraštis! Grindys susiūbavo po kojom. Pamenu, tai buvo 1977-

Iš kairės: Palangos senosios gimnazijos 4 B kl. mokinė, Jaunųjų filologų konkurso II vietos nugalėtoja Aistė Šerpytytė, mokytoja Jūratė Galinauskienė, 4 B kl. mokinė, Jaunųjų filologų konkurso II ir II vietų skirtingose kategorijose laimėtoja, Lietuvių kalbos ir literatūros olimpiados I vietos nugalėtoja Mūza Olimpija Svetickaitė, 3 C kl. mokinė, Žemaitijos regiono konkurso „Aš norėčiau prikelti“ I vietos laimėtoja Vytautė Girdžiūtė. Gintarės Žindulienės nuotr.

1978 metai.

Gal ir dabar dar parašinėjate?

– Dabar visą save vaikams atiduodu (šypsosi).

Ar vis dar daug skaitote?

– Skaitau tikrai daug. Ir po kelias knygas iš karto. Ypač daug – vasarą, per atostogas. Kai labai pavargstu nuo mokyklos rutinos, imu į rankas knygą.

Kurie autoriai Jūsų mėgstamiausi? Ką dabar skaitote?

– Jaunystėje mano rašytojų rašytojas buvo Levas Tolstojus. Turbūt visas jo knygas perskaičiau. Šiuo metu skaitau apie poetą Sigitą Gedą – Rimanto Kmitos „Ugnies giesmes“. Parašyta dabar, ko gero, ir madingu stiliumi, pateikiant istorinį kontekstą. Tarytum kaleidoskopiniu žvilgsniu. Sigito Gedos tam tikri gyvenimo etapai ir šalia – kas tuo metu apskritai vyko Lietuvoje.

Knyga, kurią rekomenduotumėte kiekvienam moksleiviui…

– Visuomet rekomenduoju ką nors iš filosofijos. Filosofija pakelia žmogaus dvasią. Pavyzdžiui, Senekos „Laiškai Liucijui“.

> *Visuomet rekomenduoju ką nors iš filosofijos. Filosofija pakelia žmogaus dvasią. Pavyzdžiui, Senekos „Laiškai Liucijui“.*

Kasmet Jūsų mokiniai skina ir skina pergales įvairiuose konkursuose. Ką Jums tai reiškia?

– Vis dar sekasi *(šypsosi)*.

Tikrai – sekasi? Kiek iš tiesų šiuose laimėjimuose yra sėmės ir kiek – darbo?

– Ir labai daug dirbame. Darbo yra tikrai labai daug, bet, aišku, lydi ir sėkmė. Juk visi konkursų dalyviai daug dirba, ruošiasi ir stengiasi. Kaip tik dabar rašome literatūros kritikos darbą, ruošdamiesi kitam Jaunųjų filologų konkursui.

O ar prisimenate pirmąjį savo mokinio,-ės laimėjimą?

– Žinoma! Pirmas kartas ir buvo Jaunųjų filologų konkurse. Palangos gimnazijoje jau dirbau 10 metų. Su mokine Laura Kaukėnaite laimėjom II vietą. Negalėjom patikėti, kad Lietuvoje galim būti antri. Tai buvo kažkas neįtikino!

O kaip atrandate tuos brangakmenius savo klasėje?

– Išsiduoda tie vaikai savo įdomesnėmis, originalesnėmis mintimis.

Žinau, kad Jums svarbi ne tik Jūsų mokinių sėkmė, bet esate išanalizavusi ir savo pirmtakų pasiekimus…

– Taip, jau 54-eri metai, kaip Palangos gimnazija pelno prizines vietas prestižiniame Jaunųjų filologų konkurse. Tą pradėjo mūsų buvęs mokytojas Jonas Brinza ir nuo jo puikaus starto stengiamės kartelės nebenuleisti. Mūsų, Palangos senosios gimnazijos, vardas šiame konkurse puikiai žinomas. Svarbiausia Palangos gimnazijos lituanistų figūra ir yra Jonas Brinza. Jo mokiniai – rašytojas Rolandas Rastauskas, žurnalistas Laimonas Tapinas.

Kolegę kalbino Palangos senosios gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja Ligita Sinušienė